

Ilmasto- ja ympäristöohjelman seuranta 2024

Kaupunginhallitus 23.06.2025
55/00.01.01.01/2022

Valmistelu ja lisätiedot
kestävän kehityksen asiantuntija Sanna Päivärinta,
sanna.paivarinta@porvoo.fi

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ilmasto- ja ympäristöohjelman vuosille 2024–2027 kokouksessaan joulukuussa 2023. Ohjelmaa seurataan kahdella tasolla:

- toimenpidekohtainen edistymisen arviointi liikennevalo - menetelmää hyödyntäen talouden osavuosisraportoinnin syklissä kolme kertaa vuodessa, ja
- kerran vuodessa tapahtuva mittaritiedon yhteen koonti, joka tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen.

Mittaritieto vuoden 2024 osalta on koottu yhteen. Mittaritiedot on julkaistu kaupungin verkkosivuilla, jossa on mittareiden lisäksi mahdollista seurata ohjelman etenemistä myös toimenpidekohtaisella tasolla: <https://www.porvoo.fi/asuminen-ymparisto/ilmastotekojen-porvoo/ilmasto-ja-ymparistoothjelma/>.

Yleisellä tasolla tarkasteltuna kaupungin ilmasto- ja ympäristötyö etenee vauhdilla. Noin 72 prosenttia ohjelman sisältämistä toimenpiteistä on joko toteutusvaiheessa tai jo muodostunut toimintatavaksi. Ohjelma on voimassa vuoden 2027 loppuun, mutta osa toimenpiteistä kohdistuu myös vuoteen 2030.

Vuonna 2024 onnistuttiin muun muassa ohjaamaan yhdyskuntarakennetta yhä eheämmäksi kaavoituksen keinoin ja uusista omakotitaloista 80 prosenttia sijoittui asemakaava-alueille. Myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä vihreässä siirtymässä tuettiin, kun vihreän siirtymän rahaston ensimmäinen hakukierros avautui syksyllä. Pilottikierros tarjosi kaupungille arvokasta tietoa siitä, mihin yritykset ovat kiinnostuneita hakemaan rahoitusta sekä, miten hakuprosessi toimii. Lisäksi peruskouluissa otettiin käyttöön Kestävän tulevaisuuden polku, joka on toteutettu paikallisen opetussuunnitelman pohjalta opettajien tueksi ilmasto- ja kestävyyskasvatukseen.

Jotta ohjelman toteutumista voidaan seurata parhaalla mahdollisella tavalla, on tavoitteiden etenemistä kuvaaviin mittareihin kuitenkin tarve tehdä muutoksia. Edellisellä raportointikierröksellä pinta- ja pohjavesien suojelua sekä luonnon monimuotoisuutta edustavaa mittaria ehdotettiin muutettavaksi väliaikaisesti, mutta muutokselle on ilmennyt pysyvä tarve.

Alkuperäinen mittari: Valvottujen kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien osuus herkillä alueilla sijaitsevista kiinteistökohtaisista jätevesijärjestelmistä (%)

Ehdotettu uusi mittari: Valvottujen herkkien pohjavesialueiden ja tärkeiden järvien osuus (%)

Muutosta ehdotetaan, sillä tarkkaa tietoa herkillä alueilla sijaitsevien kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien määrästä ei tällä hetkellä ole. Tietoa syntyy työn edetessä alue kerrallaan.

Muutosta esitetään myös toimenpidekohtaiseen etenemisen seurantaan, jota on tähän asti tehty ohjelmassa esitetyn mukaisesti talouden osavuosisiraportoinnin syklissä. Tämä on kuitenkin osoittautunut tarpeettoman tiheäksi raportointiväliksi, kun huomioidaan toisaalta ohjelman toteutuksen vauhdikas eteneminen ja toisaalta toimenpiteiden laaja luonne. Toimenpidekohtaista seuranta esitetään toteutettavaksi kaksi kertaa vuodessa: keväällä mittaritiedon koonnin yhteydessä ja syksyllä talouden kolmannen osavuosisiraportin aikataulussa.

Myös itse tavoitteisiin ja toimenpiteisiin kohdistuu muutostarpeita, jotka ovat nousseet esiin toimenpiteitä toteutettaessa. A-yhtiöt on ohjelmassa sitoutunut tuulivoiman käytön selvittämiseen kerrostalokiinteistöjen energiantuotannossa ja rakentamaan tätä varten toimivan prototyypin. Rakennettu prototyyppi ei kuitenkaan toiminut eikä markkinoilla ole vielä teknisesti ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja. Tästä syystä tavoite ja toimenpide ehdotetaan poistettavaksi ilmasto- ja ympäristöohjelmasta.

Matkailutoimialan kestävyys ja ilmastoystävällisyyden parantamiseksi ehdotettiin ohjelmassa hiilikompensaation paikallisen toimintamallin käyttöönottoa. Hiilikompensaatiota koskeva lainsäädäntö on kuitenkin tiukentunut viime vuosina perustelluista syistä, joka heijastuu myös mahdollisuuksiin toteuttaa edellä mainittu toimenpide osana ilmasto- ja ympäristöohjelmaa. Toimenpide ehdotetaan poistettavaksi ja jatkossa porvoalaisia matkailualan toimijoita kannustetaan liittymään osaksi kaupungin fasilitoimaa Porvoon ilmastokumppanit -verkostoa. Kyseessä on edelläkävijöiden verkosto, joka tukee organisaatioita vihreän ja kestävän liiketoiminnan kehittämisessä, osaamisen ja tiedon haltuunotossa, yhteiskehittämisessä sekä ilmasto- ja ympäristöimagon rakentamisessa.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi ilmasto- ja ympäristöohjelman seurannan vuoden 2024 osalta ja hyväksyy ehdotetut muutokset.